

Kjære alle sammen.

Vi håper dere alle er friske og raske og at hverdagen sakte, men sikkert, begynner å komme tilbake i en mer normal utgave igjen.

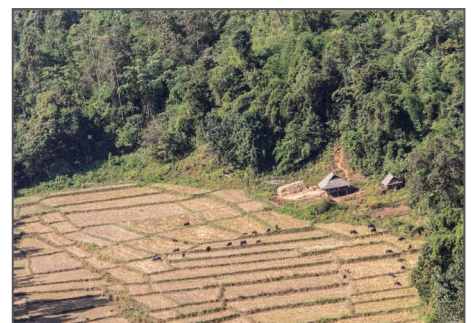
I Noh Bo er det også restriksjoner, men å være hjemme er normen. Det er heller ikke planlagte fritidsaktiviteter, og sosialt liv er i langt større grad impulsivt og foregår med de en har naturlig rundt seg. Litt som i Norge noen generasjoner tilbake. Eller som i Norge de siste ukene.

Utfordringen i forhold til her er at man lever svært tett, og at informasjonen som kommer er mangelfull og i stor grad fortolkes inn i overnaturlige og religiøse termer. Som vanlig er det heller ikke innholdet som får fokus, men innpakningen. De mange som kommer tilbake fra byggeplasser i Bangkok stues derfor sammen i små leire litt utenfor landsbyene og flyktningleirene. De settes i karantene, sammen. Det er heller ikke helsepersonell tilstede eller noen som snakker om smitte, symptomer etc, men det er en ordre som følges og det er det.

Landsbyliv

Barn bader i elva. I den tørreste perioden, fra slutten av mars og til regnet kommer en gang i månedsskiftet mai/juni, er vannlagrene og bekkene tørre og all vask av kropp og klær foregår i elva. Det sier seg selv at å bare være hjemme og holde avstand som vi kan gjøre i Norge er mer utfordrende.

Byliv

Ikke like lett å holde avstand og overleve på den man kan høste selv.

Det blir også ekstra tydelig hvor lite rettigheter folk har. I de små landsbyene i fjellene er det meste av maten dyrket og høstet i landsbyen og området rundt. De har ikke strøm, og vann kommer fra bekk og brønn. Livet her foregår nesten som vanlig, men internasjonale restriksjoner i forhold til reise har også nådd hit. Det er ikke lov å reise mellom landsbyer uten en god grunn, og grensa mellom Thailand og Burma er stengt.

De få som har utdannelse ser også ut til å klare seg ok, men for det store flertallet er bortfallet av jobb og inntekt prekært. I et samfunn i overgangsfasen til pengeøkonomi, er sparing ingen selvfølge. De fleste lever fra hånd til munn og for de mange som nå mister dårlig betalte jobber på byggeprosjekt og i turistindustrien i Bangkok, har de i tillegg ofte gjeld til dem som ansatte dem og fraktet dem dit uten papirer.

I Bangkok vokser det lite spiselig på gata og uten inntekt har de ikke råd til å kjøpe mat. De kan heller ikke fortsette å bo i brakkerigg på byggeplass når den er stengt, og må komme seg hjem. For noen er ikke dette mulig, og de har valget om å fortsette å jobbe under usikre forhold og kanskje dø av korona, eller dø av sult. Det siste er helt sikkert, koronaen er mindre sannsynlig og mange fortsetter derfor under det vi fra Norge vil kalle kritikkverdige forhold.

I motsetning til samfunnet rundt oss har vi i Gyaw Gyaw et internt system for å håndtere uforutsette eksterne omstendigheter som påvirker arbeidet vårt. Dette er noe vi har jobbet hardt og bevisst for helt siden starten og stadig utviklet i tråd med en dypere forståelse for økonomi og planlegging fra teamets side. Når kollegaene nå har vært hjemme med familiene sine med redusert lønn i hele perioden, er det takket være penger vi som team har satt til side og retningslinjer vi sammen har utarbeidet.

Og igjen er det de gode støttespillerne våre, og deres forståelse for hvordan vi jobber, som har gjort dette mulig. Gjennom deres støtte til oss som organisasjon, og ikke til enkelte prosjekt, har vi kunnet bygge opp en bærekraftig organisasjon som både utvikler prosjekter for felleskapet over tid, og samtidig tar godt vare på våre ansatte og de vi samarbeider med, og viser hva demokrati kan være i praksis. Nøyaktig hvor mye vi bruker på de enkelte postene hvert år finnes i årsrapportene våre på hjemmesiden.

Og som så mange nordmenn i karantene har også teamet benyttet muligheten til å forbedre hjemmene sine. Her er rapport fra Paw Eh Wah: «On the time that we wait, we all have time to help our family and repair home things. Phillipa build a kitchen for his family, Kee Kee Pah make a fence for his family, Si Da Pa build a first floor for his family, Pa Meh build a toilet for his family, Pa Dah make a leaf roof for his family and Phaw Reh Mo is taking care her mom that is sick.

We would like to thank the sponsors who give us the opportunity to have a long-term and committed work that help new generations to get education and a good life. Thank you again for helping us because we only have income from Gyaw Gyaw work to send our children to school and to have food for family. All together we are story maker for our generation.

Familieliv

Øverst til venstre: See Da Pah og See Dah Mo, til høyre Phillipa og Phillimo. Underst: Pah Me med yngste barnebarn.

Workshop 17. - 22. februar 2020

De første årene vi drev Gyaw Gyaw gjennomførte vi workshops etter modell fra utdanningsinstitusjonene der man reiser en uke eller to til et sted og designer og bygger for de som bor der.

Det var spennende og lærerike uker, særlig når det kom til organisering og kulturell utveksling, og vi fikk venner for livet. Med for- og etterarbeid ble det imidlertid en månedslang happening som la føringer på både valg av prosjekt og arbeidsflyt gjennom året. Svært kort gjennomføringstid og deltakere utenfra, gjorde også at prosjektene i større grad ble gaver til et sted mer enn en inkluderende lokal prosess som skaper eierskap over tid. Det var rett og slett ikke så gunstig for verken mottaker av prosjektet eller oss selv, og kanskje heller ikke for deltakerne som ble satt i en situasjon der de skulle komme med kompetanse til et sted de ikke hadde vært før og ikke kjente rammene.

Nå har vi gått bort fra denne modellen og bruker heller en uke hvert år sammen med teamet, arkitektene, styret og støttespillerne våre for å bygge en felles plattform og danne et felles utgangspunkt for videre utvikling fremover.

Vi har felles befaringer og evalueringer av prosjekter i sin kontekst og ser på organiseringen av det hele innen våre rammer. Det som virker fornuftig å gjøre i Norge, er ikke alltid det i Noh Bo, men med gjensidig respekt og felles forståelse for hvem vi er og hva vi gjør, og hvorfor vi gjør som vi gjør, kan både arkitektene, styret og støttespillerne våre bidra med innspill utenfra som igjen implementeres i teamet. Vi opplever at dette i stor grad er med på å løfte oss som organisasjon, noe som igjen løfter prosjektene vi gjør for andre.

Ikke minst har årets workshop med tidligere tømrer, nå systemansvarlig BIM, Henrik Bakke fra HENT AS tilstede, bidratt til langsiktige forbedringer i både prosjektgjennomføring og design.

Henrik viser Paw Eh Wah og Line hvordan Paw Eh Wah kan bruke ipad og snapchat til å bedre kommunisere utfordringer på byggeplass, tegne rett på bildet og sende tilbake til arkitektene.

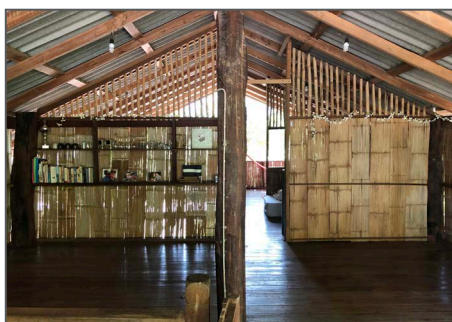

Jae-Young Lee er arkitekt fra Sør-Korea og Tyskland og har jobbet sammen med oss i Gyaw Gyaw siden 2017.

Workshop review by Jae-Young Lee

The Gyaw Gyaw workshop of 2020 started on Feb 17th on a Monday in Mae Sot and as usual, I had been looking forward to it all year long! From the invitation and schedule Line sent us, I was especially excited since someone from HENT could join us and we would also enter a year with a lot more projects on new sites than the last year.

On the first day, we met Henrik and learned about his very special position right in between construction site and designer - couldn't have been a better fit for us! After our 2h drive to Noh Bo, Line, Paw Eh Wah and the team welcomed us in their home as usual with amazing Karen food cooked by Phaw Reh Moo after which we fell into our beds.

Gjennomgang av planene for uka som kommer, transport bak på pickup`en gjennom jungelen fra Mae Sot til Noh Bo hvor Phaw Reh Mo og Paw Eh Wah sto for serveringen.

Day two started with introductions and history: each team member told their story and afterwards, we were able to take a long walk through the town and meet their families. Since I only had met Phi Li Moo and See Dah Moo before, I was excited to get to know the other family members of the team. I was truly impressed to see how much of a social sustainability Gyaw Gyaw had created by taking the crucial role of family matters among Karen society into account and how important that is in order to keep a good standing in the village as well as a healthy community itself.

Befaring i Noh Bo med besøk hjemme hos alle familiene og gjennomførte prosjekt. Til venstre Jae og Henrik på vei til See Da Pah sitt hus. Til høyre en pust i bakken hjemme hos Pah Me og spill på tradisjonelle Karen trommer.

This point became even more clear in the following two dense days that were planned for us in the villages of Karen State. We were accompanied and guided by not only the whole team but also local leaders themselves: Bo Han Son and Lay Taw, two shining figures in Karen education along the border, who had great respect for Gyaw Gyaw - it was truly an honor to be accompanied by them and to be able to engage and listen to their stories.

Paw Eh Wah leder Gyaw Gyaw og organiserte også workshop uka. Hun sørget som vanlig for et godt faglig innhold i trygge rammer. Lay Taw i midten og Bo Han Son til høyre er begge viktige ledere i området, de bruker posisjonene sine til å løfte utdanning og er viktige støttespillere for Gyaw Gyaw.

At the sites we visited, there was one that was already finished: Kley Poe Kloe, where I had been given the opportunity to design three classrooms, of which the last small building was finished just last year. It was more than touching to see how the community had taken the buildings and even more to see what they had further done with it: a whole educational compound had been created by the villagers around the new classrooms with a Sunday school in the making and the former church - together forming a perfect campus area that also works as a buffer for the village.

Over: Klay Poe Klo Primary school er designet av Jae, Paw Eh Wah har vært prosjektleder og ansvarlig for kommunikasjon mellom Jae som arkitekt, teamet og landsbyen og See Dah Pah har som vanlig vært leder på byggeplass.

Under: Je Po Kee: en ferdig sovesal og ny under oppføring. Designet av Line.

Two other sites we visited were projects in the making: Je Poe Kee and Kler Moo Kee. Je Poe Kee is a small village on a hill, where Line had designed multiple adobe buildings over the last 5 years, which were loved so much by the people, that the headmaster even hinted the need for another teacher house. The dormitories in the making also displayed a wonderful balance between traditional and new design, making use of the exceptionally stunning view into the tales of mountainous Karen State.

Kle Mo Kee Primary school første bygg. Dette er designet av Daniel Evensen som har jobbet sammen med oss siden 2018. Han kunne dessverre ikke delta på årets workshop på grunn av jobb i Norge.

The village Kler Moo Kee, which is located right by a small river, showed us phase 1 of a bigger project-extent consisting of three classrooms and one teacher house. The first one to be finished was designed by Daniel, overall his second building implemented. The standout headmaster and teacher that had already talked to us last year about their school welcomed us after a full lunch table and a nap to show us around. Seeing the completed building and witnessing how well it worked in terms of use, climate and aesthetics was really wonderful. We even decided to take over some elements for the next classroom to come - since the teachers loved it so much! For me it was also the first time Line and Paw Eh Wah trusted me with a meeting with both teacher and headmaster alone with Paw Eh Wah leading the conversation and I was blown away and amazed by the spirit and care both of the teachers had for their school. It was an immense pleasure to talk to them and receive direct and elaborate feedbacks to the classroom drawings and creating it together - something that I really missed since the first phase of Klay Poe Kloe and since I moved back to Germany. Meanwhile Line and the team took measurements from the 3 remaining sites for future planning.

Ledelsen ved Kle Mo Kee

Lunsj

Oppmåling av tomt for nytt klasserom

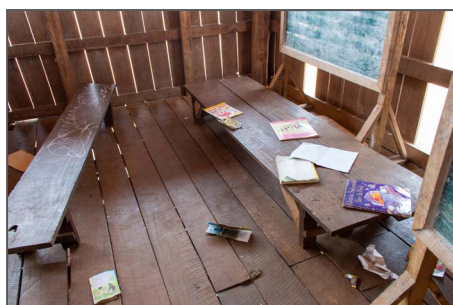
Besides the past and present projects going on, there also new projects to come: Mae La Ah Ta and Oa Mee Klah and one more place, that we were guided to by Bo Han Son.

For Mae La Ah Ta, it was the second meeting for which the team, Phaw Ree Moh and I measured the site while Line and Paw Eh Wah with Lay Taw and Bo Han Son talked to the village leader and headmaster. Compared to the other sites I knew, it was a relatively „old“ village, existing for at least two generations - equivalent to almost as long as the civil war has been going on. This was particularly noticeable in the architecture and infrastructure that showed a development over a longer period of time than e.g. Je Poe Kee.

Møte med Paw Eh Wah og rektor ved Mae La A Tha barneskole for å klargjøre den videre prosessen. Landsbyen er eldre enn de fleste andre på grensa og har hus av tre og med noe utsmykkinger. Den nye skoletomta er litt utenfor landsbyen og som vanlig er fotballbanen allerede planlagt. Dagens skolebygg har ett klasserom for 7 klasser.

At the other new sites, Oa Mee Klah and one other new one, it was rather a first meeting to get to know each other: Line and Paw Eh Wah went into the classes to talk to the kids while Phaw Ree Moo - a long time advocate for teacher training - talked to the teachers and the team connected with the villagers to create a common ground for the project to come. As a last station, Bo Han Son suggested a spontaneous trip to a rather remote village down South to show us a building that resembled our school building in Kley Poe Kloe very much - which was of course the best compliment ever!

Her må det jobbes med organisering lokalt før vi evt kan bidra.

Bo Han Son design basert på vår

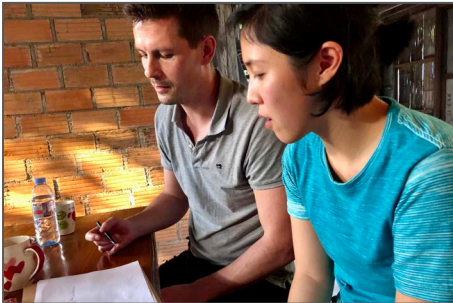
On our last day in Noh Bo, we went over to Kler Deh: one of the earlier projects to be implemented in 2012/13. Since this project had also been taken in by the community easily and was in massive daily use, it was great to see the long-term results of that: how do things develop during the years? What are possible weak points in material and construction? How much can be affected and changed by responsible parties present? With a lot of observations, it became clear how much Gyaw Gyaw also had developed further since then and had found resourceful and more effective solutions for certain issues. Another point discussed here was the constant collaboration that is started by each project between Gyaw Gyaw and a host-village: the team offered help with maintenance and also negotiated terms of „warranty“, something that varies between each village and requires ownership and care of all people involved.

Termitter er en utfordring, men mye avhenger av vedlikehold underveis. Her har skolen forsømt sitt ansvar, men vi kunne også ha løftet hele bygget noe høyere slik at alle pålene hadde mer luft som i bildet i midten. Eventuelt må det løses med ekstra betong etterhvert og det er verken langsiktig smart, bærekraftig eller videre vakkert.

Dette er også Kler Deh Highschool, kontoret til lærerne, og det fungerer veldig bra. Med langsiktighet og stadig ønske om forbedring er det viktig å trekke lærdom av både det som fungerer bra og det vi kunne gjort annerledes.

Sjeldent har temaet fulgt så nøye med på en presentasjon: Henrik presenterer HENT, forteller litt om seg selv og viser BIM modeller, dronebilder og planer for større utbygginger de jobber med i Norge. Han ga oss også nye verktøy for bedre kommunikasjonen mellom arkitekt og byggeplass og brukte tid på å gjennomgå tegningsmateriale og forenkle dette for bedre lesbarhet for teamet. Han hjalp oss med et bedre planverktøy i Excel og ga gode og direkte tilbakemeldinger på både design og byggeri. Vi lærte utrolig mye og fikk satt i gang en fin utvikling for enda bedre kommunikasjon internt i teamet. Med Jae's kunnskap og gode erfaringer satte hun det ut i livet med det samme og gjennomgikk nye planer og første del av tegningsmaterialet med teamet ut ifra Henriks tilbakemeldinger.

After this last site-visit we headed back to Noh Bo and concluded with an evaluation. For me, it had been a special treat to get to know the workings of the borderlands better and to meet incredibly inspiring people working together for common ground. Another massive learning lesson was Henrik's input: as an architect in Germany myself, I was familiar to the Western logistical operating steps myself but never really managed to translate that into how Gyaw Gyaw operates. Henrik changed that by not only opening himself as professional and persona to the team but also by offering a lot of helpful advice on how to minimize unnecessary work by communicating more effectively with each other. To put these two very different work environments and philosophies together really opened my eyes on how much space there is more for growth on my side.

And with all the new projects to come and Gyaw Gyaw stepping it up massively in skill, speed, communication and coordination, I am returning to Germany as usual not at all ready to leave but with a full head of ideas and most of all a full heart. Still after three years, I couldn't be more honored and proud to be part of this team and cannot learn enough from these colleagues and leaders and will forever be grateful. Excited for the years to come!

Med ønske om en sunn og frisk vår og sommer til dere alle.

På vegne av Gyaw Gyaw, Line Ramstad